

מלא רחמים והוא מלא רחמים בלא גבול, הרי שאין כאן ויתור אלא מצב של "מלך במשפט יעמיד ארץ".

(ו) ורואים שחז"ל מקפידים על זה באופן נורא עד שאמרו (ב"ק נ.) "כל האומר הקב"ה וותרן יוותרו חייו". חז"ל הקדושים שהם אוהבי ישראל האמיתיים רצו לעקור את הנגע הזה ואת הטעות הזאת שהקב"ה מוותר ח"ו, ולכן נקטו לשון חריפה של קללה. וכמו שכתב הרמח"ל שזו היא טעות העולם, כי אדם חושב, הקב"ה הוא טוב, הוא ודאי יוותר לי, והאריך הרמח"ל לבאר שיש הרבה חסדים מאת הקב"ה, שייסורים קטנים יחשבו לו כגדולים, ועצם התשובה גם היא חסד עצום. אבל ודאי אין שום ויתור על כל נעלם, ועל כל דבר קטן כגדול יש משפט, וככל שאדם זוכה יותר דנים אותו ברחמים גדולים, אבל המילה ויתור זה דבר אסור וח"ו לא ניתנה להאמר, כי הקב"ה ברא הכל בחשבון, "מלך במשפט יעמיד ארץ", ובלי שום ויתור כלל.

ימי התשובה של תחילת השנה הם חסד מיוחד מאת הבורא שנקבע זמן מיוחד לזה וקל להגיע לתשובה, עתה הגר"ש אויערבאך.

### הדרך לתשובה

(ז) בספר גבורת יצחק לר"ה ויו"כ (ענין מ') כתב וז"ל: הנה היה מעשה בראדן שנחלקו החפץ חיים והגאון ר' משה לנדינסקי זצ"ל, שהחפץ חיים אמר שקל לעשות תשובה וכדכתיב בפרשת נצבים

במצות תשובה "כי המצוה הזאת לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא לא בשמים היא ולא מעבר לים היא כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו". והגאון ר' משה לנדינסקי ז"ל אמר שקשה לעשות תשובה וכמו שרואים שאנשים קשה להם לעשות תשובה. והגאון ר' נפתלי (טרופ) אמר שאלו ואלו דברי אלקים חיים, וביאר הדבר ע"פ משל, שהי' ספינה שהיתה צריכה לילך למזרח אלף מיל והקברניט במקום להוליך הספינה למזרח הוליך ספינתו למערב אלף מיל ולא הגיע למחוז חפצו, וכשהרגיש טעותו היפך את הספינה לנסוע לצד מזרח. והנה אע"ג דקל לחזור למזרח אבל עכשיו הוא רחוק פי שנים ממחוז חפצו. וכמו כן מי שחוטא, במקום שצריך להתקרב לה' הולך ומתרחק מה', דמי שאינו לומד תורה ומקיים מצוה אלא עוסק בצרכי הגוף או ח"ו חוטא, לא די שאינו מתקרב להקב"ה כי אם שמתרחק פי שנים, וכמו שאמרו חז"ל "אם תעזבני יום יומיים אעזבך", ואח"כ כשבא לעשות תשובה אע"פ שקל לעשות תשובה הרי הוא כבר רחוק הרבה מהקב"ה ויש לו דרך ארוכה לחזור ולהתקרב להקב"ה, עכ"ד.

(ח) והוספה בעל גבורת יצחק על דברי הגאון ר' נפתלי זצ"ל, שהרי מי שתועה בדרך לא ישוב לצד השני רק לאחר שהכיר שהוא תועה, וא"כ כשאדם חוטא צריך קודם כל להכיר שהוא תועה מדרך הישר, ולא קל עבורנו להכיר שאנו תועים משני סיבות. א. שהאדם שוכח את האמת, וכמש"כ הרמב"ם בפ"ג מהל' תשובה ה"ד "אע"פ שתקיעת שופר בר"ה גזירת